

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД «БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ КРИЗОВИЙ ЦЕНТР «СОЦІОТЕРАПІЯ»
ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АНКОР»
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК імені СТЕФАНА БАТОРІЯ
(Республіка Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСОБИСТОСТІ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

08 жовтня 2024 року, м. Київ

УДК 155.9

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій» 08 жовтня 2024 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 161с.

Друкується за рішенням Вченої ради
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 11 від 21.11.2024 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Оксана СЕРГЕСНKOBA, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Олена ЛИТВИНЕНКО, завідувач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, доцент.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Олена СОРОКІНА, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ярослав КОРКОС, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор філософії з спеціальності 053 Психологія.

Ганна СОБЧАК, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

У збірнику тез наукових доповідей висвітлено наукові та прикладні аспекти соціально-психологічної допомоги особистості; соціально-психологічну допомогу постраждалим під час кризових подій та військового конфлікту; особливості психологічної культури та просвіта у воєнний та повоєнний час; психологічну парадигму у розбудові інклюзії в освітньому просторі.

© Факультет психології,
соціальної роботи та
спеціальної освіти

СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 1

«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ»

А. Д. Васильєв

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ У ПОДОЛАННІ РОЗЛАДУ СОЦІАЛЬНОЇ ТРИВОГИ.....9

Г. І. Васильєва, К. О. Сінько

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЦАМИ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....11

Н. Д. Вінник, В. В. Бабенко

ДО ПИТАННЯ ФРУСТРАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....13

Н. Д. Вінник, Т. Є. Кременська

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ВИБІР ОСОБИСТІСТЮ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ЖИТТЄВИХ КРИЗАХ.....14

Н. Д. Вінник, О. В. Майбоженко

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КРИЗИ ДІТЬМИ 6-7 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКОТЕРАПІЇ.....16

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ ТА МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ В НАВЧАННІ.....18

Н. Д. Вінник, М. Г. Плакса

ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА МОТИВАЦІЮ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В НАВЧАННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....20

І. А. Власенко

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ДРУЖИНАМ ІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....22

І. А. Власенко, Н. І. Лобаненко

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ ЖІНОК - ВИМУШЕНИХ МІГРАНТОК.....24

І. А. Власенко, Т. К. Яворська

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВОЇ КРИЗИ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ТА ЇЇ ПОДОЛАННЯ.....26

Ж. Окамбі-Кіндало Ясса

ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ НАРЦИСТИЧНОЇ ТРАВМИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ.....29

Н. О. Довгань

КОНСТРУКТИВНА ПОВЕДІНКА ГРОМАДЯН У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ: ТЕХНОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ.....30

Є. Ю. Журавель

БІОСУГЕСТИВНА ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ СТРЕС- АСОЦІЙОВАНИХ РОЗЛАДІВ У ЛЮДЕЙ ІЗ БОЙОВИМ ДОСВІДОМ.....32

І. В. Зрум

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....35

С. М. Каліщук

РЕАЛІСТИЧНЕ СПІВВІДНЕСЕННЯ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА ІЗ СВІТОМ В УМОВАХ ВІЙНИ.....36

С. М. Каліщук, К. О. Солдатова

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ОСОБИСТІСТЮ КРИЗИ НЕПЕРЕБОРНІХ ОБСТАВИН.....40

В. В. Кобильченко, І. М. Омельченко

ІНКЛЮЗИВНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НОВА ГАЛУЗЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.....42

О. П. Коханова, О. С. Голованова

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ДОРОСЛИХ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ.....44

В. В. Левченко

ПСИХОДИНАМІЧНИЙ АСПЕКТ У КАТАТИМНО-ІМАГІНАТИВНІЙ ПСИХОТЕРАПІЇ.....46

В. А. Литвиненко, О. В. Тюфякіна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З НАВЧАЛЬНИМИ ТРУДНОЦЬМИ.....47

О. В. Мартинчук, Н. Б. Дуб'юк

АКТУАЛЬНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ПРОФІЛЮКООРДИНАТОРА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....49

О. В. Мартинчук, Н. Л. Шнит

ФОРМУВАННЯ СТАТЕВОЇ ОСВІЧЕНОСТІ ПІДЛІТКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СКЛАДОВА ВИХОВАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....51

Я. В. Мартинюк

СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДИ ПОСТРАЖДАЛОЇ ВІД ВОЄННИХ ДІЙ.....53

В. М. Мельник

ПОНЯТТЯ ПРО ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....54

І. В. Музиченко, Ю. В. Одінцова

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВЖИВАННЯ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ.....58

Т. М. Нікуліна

КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА ЮНАЦЬКОГО ВІКУ.....59

Б. В. Плєскач, С. Т. Ренетій

ВСТАНОВЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ДО ОНЛАЙН-ТЕСТУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ.....61

О. М. Рева, О. О. Заболотна

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....63

Висновки. Отже, процес формування монологічного мовлення має організований характер, включає багато критеріїв і є складною формою спілкування не лише для дітей молодшого шкільного віку, а й для дорослої людини. Дітям важко розповідати про те, що вони ніколи не бачили і не знали, тому моделювання життєвих ситуацій для кожного учня сприятиме розвитку їхніх мовленнєвих навичок. Таким чином, створення комунікативних ситуацій для самовираження кожної дитини розширить коло її інтересів і найефективніше сприятиме розвитку зв'язного монологічного мовлення.

Список використаних джерел:

1. Мельник О. М. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. 238 с. Т. 1. С. 128-133 // URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-1.24>
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.
3. Пруняк В. В. Розвиток монологічного мовлення молодших школярів з позицій функціонального підходу як умова реалізації комунікативної компетентності / В. В. Пруняк, М. О. Овсієнко // *Формування ключових і предметних компетентностей засобами сучасних освітніх технологій* : Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції [Кривий Ріг, 21 листопада 2019 р.] / Міністерство освіти і науки України ; Криворізький державний педагогічний університет. Кривий Ріг, 2019. С. 96-100].

О. В. Мартинчук, м. Київ,
o. martynchuk@kubg.edu.ua

Н. Б. Дуб'юк, м. Київ,
nbdubiuk.fpsrso23m@kubg.edu.ua

АКТУАЛЬНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ПРОФІЛЮ КООРДИНАТОРА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ

На сьогодні актуальною проблемою є забезпечення якості інклюзивного навчання у закладах освіти. Аналіз зарубіжних та вітчизняних досліджень (Д. Деллер, Т. Лорман, Д. Лупарт, О. Мартинчук, Н. Софій, Т. Скрипник та ін.) свідчить, що одним з чинників організації та реалізації якісного інклюзивного навчання є наявність у складі команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами координатора інклюзивного навчання, оскільки співробітництво усіх її членів заради досягнення поставлених цілей, взаємодія з різними установами: медичними, соціальними, освітніми потребує координації [1]. Проте, наразі у вітчизняних закладах освіти відсутня посада координатора інклюзивного навчання, проте координація діяльності команди супроводу дитини з

особливими освітніми потребами має здійснюватися задля реалізації її індивідуальної програми розвитку.

З метою моделювання професійного профілю координатора інклюзивного навчання ми поставили собі за мету визначити зміст трудових функцій координатора інклюзивного навчання. Для цього ми проаналізували низку зарубіжних нормативних документів. Особливу увагу приділили вивченню законодавчих документів Республіки Польща [2], яка з 2022 року ввела до штатного розпису державних закладів освіти посаду спеціального педагога, до трудових функцій якого належить у тому числі й координація діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Аналіз нормативних документів дає змогу нам виділити такі трудові функції фахівця зі спеціальної освіти закладу дошкільної та загальної освіти, які уможливають його діяльність з координування дій команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами для забезпечення якісного інклюзивного навчання.

Співпраця з адміністрацією закладу освіти, що передбачає розроблення рекомендацій директору закладу освіти щодо забезпечення активної та всебічної участі учнів / вихованців з ООП у житті школи / дитячого садочка.

Співпраця з учителями, іншими фахівцями (асистентом вчителя, вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом) за такими напрямками:

- проведення науково-діагностичних заходів, пов'язаних з виявленням психофізичних особливостей та індивідуальних можливостей дітей з особливими освітніми потребами з метою визначення їх сильних сторін, інтересів і талантів та причин навчальних невдач або освітніх труднощів, у тому числі бар'єрів та обмежень, що перешкоджають функціонуванню дитини та її участі у житті закладу освіти;
- вирішення дидактичних та виховних завдань під час роботи з дитиною, яка має особливі освітні потреби;
- визначення умов, необхідних для навчання, наявності спеціального обладнання та засобів навчання, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що відповідають індивідуальним освітнім потребам і психофізичним можливостям дитини з особливими освітніми потребами.

Співпраця з командою психолого-педагогічного супроводу у межах розроблення та реалізації індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Підтримка вчителів та інших спеціалістів під час:

- виявлення причин навчальних труднощів, у тому числі бар'єрів та обмежень, що перешкоджають діяльності дитини з особливими освітніми потребами та її участі у житті школи / дитячого садка,
- надання психолого-педагогічної допомоги у безпосередній роботі з дитиною, яка має особливі освітні потреби,
- здійснення модифікацій змісту освіти та адаптацій методів і способів роботи до освітніх потреб дитини та її психофізичних можливостей.

Надання допомоги батькам дитини з особливими освітніми потребами з питань:

- організації освітньої діяльності дитини вдома;
- налагодження співпраці з навчальним закладом (адміністрацією, вчителями, асистентом вчителя тощо).

Співпраця (залежності від потреб дитини з особливими освітніми потребами) з *іншими (зовнішніми) суб'єктами*: інклюзивно-ресурсними центрами, реабілітаційними центрами, громадськими організаціями тощо за такими напрямками:

- організація консультацій фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів;
- організація тренінгів та семінарів для підвищення кваліфікації педагогічних працівників для розвитку їхніх компетенцій в роботі з дітьми з особливими освітніми потребам;
- спільна робота із зовнішніми (фахівцями) над створенням доступного фізичного та інформаційного середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Внесення пропозицій до педагогічної ради щодо підвищення кваліфікації вчителів, адміністрації школи з питань організації та впровадження інклюзивного навчання у закладі освіти.

Отже, аналіз міжнародного досвіду дасть змогу системно і фахово підійти до розроблення моделі професійного профілю координатора інклюзивного навчання для закладів освіти України.

Список використаних джерел:

1. Мартинчук О. В., Скрипник Т. В., Федоренко О. Ф., Найда Ю. М., Заєркова Н. В. Проблеми сучасного кадрового забезпечення інклюзивного навчання в Україні. *Суспільство та національні інтереси*, 2024. №4 (4). С. 485-497
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, §24a. URL : <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220001594>

**О. В. Мартинчук, м. Київ,
o.martynchuk@kubg.edu.ua**
**Н. Л. Шнит, м. Київ,
nlshnyt.fpsrso23m@kubg.edu.ua**

ФОРМУВАННЯ СТАТЕВОЇ ОСВІЧЕНОСТІ ПІДЛІТКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СКЛАДОВА ВИХОВАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Формування статевої освіченості підлітків з особливими освітніми потребами (далі - ООП) є важливим аспектом виховання в інклюзивному освітньому середовищі. Статева освіта передбачає надання адаптованої інформації, що враховує вікові та культурні особливості учнів і сприяє розвитку навичок, необхідних для успішної соціалізації, ухвалення рішень, встановлення особистих меж та уникнення ризикованої поведінки. У даному контексті важливим є